

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár helyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátrálékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Iskolák államosítása.

Oktatásügyi politikánkhoz.

Sokat beszélünk a közgazgatás államosításáról s jól tesszük. Bár beszélünk volna róla már haszonhárom évvel ezelőtt; akkor talán rég benne élnénk, élveznők előnyeit és javíthatnók hátrányait; míg ma csak azon törjük fejünket, hogyan kellene meghonosítani.

De még ennél is szükségesebb az iskolák államosítása. Ez oly nemzeti kérdés, melynek halasztása ezer baj kuforrása politikai, társadalmi, erkölcsi és műveltségi szempontból.

Mostani iskoláink annyira különfélék, divergáló, széthuzók, hogy az államnak tömörköd baja van velök. Nem tud kellő eréllyel hatni rájuk, mert nincs kezében a köz-

vetlen vezetés. Szabályozatlan vizek a mi iskoláink, melyek tápláló nedvet adnak ugyan a szellemi életnek, de mivel nincs bennök helyes irány, zavarják a nemzeti, erkölcsi és szellemi egyöntetiséget, megakadályozzák az egységes közszellem kifejlődését és fentartják ifjúságunk azon széthuzó magatartását, melyet anyanyelvük eltérése miatt a szülői házból hoznak magukkal.

Sehol sem látni ezt oly erősen, mint az egyetemen, a hol az egész ország ifjúsága központosul s a hol az itt töltött három-négy éven keresztül nem tud összeolvadni a brassói ifju a zsolnaival, a szegedi a sopronival, az ungvári a pozsonyival. Ott ülnek ugyan egymás mellett a padokban, de az ifju expansiv keble nem melegszik fel társa láttára; hidegen közönyösen megy el mellette és földijeire siet, hogy nekik öntse ki szíve örömet vagy bánatát. Nyílt vagy zárt köröket alkot az illető vidék vagy város ifjúsága, a hol gyakran találkoznak és mulatoznak; hol több gondjuk van az evésre és ivásra, mint a tanulásra.

Magában véve nem lehet tagadni az ily összejövetelek jogosultságát; találkozni azokkal, a kiket a szülőföld édes fészkeből ismerünk, a kik ugyanazon ételeket szeretik, a melyeket mi, ugyanazon tájnyelvet hangoztatjuk, a melyet szüleink ajkáról hallottunk, ugyanazon szokások és erkölcsöknek hódolnak, melyeknek mi.

Nálunk azonban éppen a sokféle nemzetiség miatt kevésbé kíváncsok a partikularizmus e jelenségei. Ha eltűntek a középkori egyetemen nációi, különféle bursai, szükséges, hogy eltűnjenek mindazon tényezők, melyek idegen kasztokra szakítják ifjúságunkat.

meztet, melyet India északnyugati részének lakossága rendes eledélül használ. A kolligonum virágait letörök s legalább egy napig nedves helyen pinczében vagy hűvös kamarában tartják. Ott meglankad a nélkül, hogy rögtön száradásnak indulna. Így aztán sokáig eltarthatni és éléskamrába tehető. E virágok lisztes tartalmuak, úgy, hogy nemcsak főzelékül használják, de megsáritva megtörök, lisztet szítálnak belőle és tésztaféle készítésre is felhasználják.

Hány millió népet táplálhat földünk? Ezzel a kérdéssel foglalkozott a British association egyik ülésén egy londoni tudós. A föld lakosságának jelenlegi száma 1468 millió. A népesség azonban szaporodik. Kérdés már most, hogy az emberiség száma mily nagy lehet, mikor beáll a kérélnhetetlen körülmény, hogy a föld többé nem bírja táplálni? A londoni tudós úgy számít, hogy 5994 millió népességnél több már nem talál élelmet, s bekövetkezik, hogy az emberek többé meg nem élhetnek egymástól. Az 5994 millió majdnem négyszerese a jelenleginek, tehát roppant nagy a különbség, de az idő ám nem oly távoli, hogy a földet ennyi lakos népesítse. A természet rendje szerint 182 év múltán, tehát a 2072. évben már lehet annyi lakos, s akkor már csak egy pár év választ el attól, hogy a föld nem táplálhatja lakóit s az éhség megkezdí szörnyű irtó munkáját, ha ugyan valami közbe nem jön, a mit még a tudósok sem tudnak oly könnyen kiszámítani.

És mikor az egyetemi tanulás bevégeztével haza siet az ifju, nem visz magával édes emlékeket; ő csak haza gondolt; a főváros háztömbjéből a szülőföld viskói közé vágyódott, mert csak ott laknak azok, kik úgy gondolkoznak, mint ő, úgy és azt érzik, a mit ő. Nem éri jól magát a haza szívében, száműzöttnek tekinti magát az ország központján, a hol örülnie kellene a nemzeti műveltség fényes sikereinek, az országos politikai élet hatalmas küzdelmének, a tudomány és művészet, irodalom és ipar új alkotásainak.

Mindez másképp volna, ha állami tanintézetekből kerülne ki az ifjúság; ha a kisdiedvótól, ha az elemi iskolától kezdve egy kéz higadt és bölcs vezetése alatt állana a gyermek és az ifju. Mily egészen más kép tárulna akkor elénk! Mennyivel közelebb hozná az ifjakat egymáshoz.

Sokan elmondották az államosítás hasznát nemzeti szempontból. Már gyermekkorában beszíván magába az ifju a nemzeti nyelvet, nem találja annyira idegennek magát a magyar társadalom közepette, testvéreinek tekint az ország bármely vidékén született társait, könnyen társalog velük, mert nyelve éppen, vagy majd oly magyaros, mint azé, ugyanazon eszméket szítja lelkébe az iskolában, melyeket az; ugyanazon iskolai szokások és erkölcsök látta fogékony éveiben, mint az.

Fájdalom, a különféle fajok és nemzetiségek eltérő erkölcsi sajátságait semmiképp sem olvasztja össze az iskola, mert az egyik egy magyar állami, másik egy kir. katolikus, de világi majd egy lelkész papi, azután jezsuita, piarista, minorita és Ferencz-rendi, harmadik egy kálvinista vagy lutheránus, negyedik

A „Székelyföld“ tárczája.

Apróságok.

Gallo-roman sirok. A készülöben levő argenteuil-nantesi vasut földmunkálatainál gallo-roman sirokra találtak. A sirokban nagy mennyiségű csontot, azonkívül ékszereket, edényeket találtak. A csontokat újra eltemették, a történelmi emlékeket pedig a saint-germaini muzeumba szállítják.

Táplálkozási statisztika. Egy francia statisztikus kiszámította, hogy az az ember, a ki hetven évet élt, születésétől fogva megevett husz vasuti kocsi terhének megfelelő táplálékot, vagyis körülbelül nyolczvanezer kilót. Egészen természetes alapon nyugszik ez a számítás, a mennyiben ha elosztjuk a most mondott táplálékot huszonötezer napra, egy napra három kiló s kétszáz gramm táplálék jut. Az orvosi statisztika is azt bizonyítja, hogy a katonák, tengerészek, munkások napi tápláléka négy kilón felül van s így az elfogyasztott élelmiszerek középszámát nyugodtan lehet naponként három kiló kétszáz grammra tenni.

Virágfőzelékek. A virágoknak főzelékül való használása nem ritka ugyan, de nem is gyakori. A khinaiaak a liliumot megesszik, mézzel vagy cukrozva, de nyalánságból. A bodzavirágot zsemlemorzsával és zsírral készítik el. Dutrie angol botanikus most a kolligonum virágára figyel-

A pálinka Franciaországban. A francia szenátus egyik tagjának, Claude-nak, halála alkalmából Garnier Paul statisztikus fölhívta a figyelmet az elhunytak több év előtt a pálinka pusztításáról irt könyvére, melyhez Claude nagy szorgalommal gyűjtötte össze az adatokat, s többi közt azt is kimutatta, hogy Anglia nem fegyverrel szerezte meg magának világalalmát, a gyarmatokat, hanem pálinkával, melyet a vad népek mohón élveztek s vesztöket okozta mindeütt. Garnier a Claude adataihoz újabbakat is csatol; nevezetesen Franciaországról, hol a pálinkaivás évről-évre nő és vele együtt a bűntények meg az elmebetegség száma. Növeli a szesz italok romboló hatását, hogy a bort, pálinkát, abszintot szabadon hamisítják, úgy hogy még közepmódúak is alig juthatnak mérgezetlen italhoz, s drágán kell a tiszta bort fizetni. Azért a munkás és paraszt csak hamisított itallal él. Franciaországban az örültek száma 1872-től 1888-ig 30 százalékkal emelkedett. Az iszákosság annyira terjed, hogy áldozatainak száma 15 év alatt megkétszereződött. A császárság alatt hasonlíthatatlanul jobb volt a helyzet, mert nem lehetett oly könnyen korcsmát nyitni, italmérési jogot szerezni. A hol ezelőtt 20 évvel csak egy korcsma volt, ott ma 10—12 is van. Az italmérés korlátozását, az italhamisítás elültetését kívánja Granier. Csak hogy ez mind az állam jóvedelmét emeli.

egy román, vagy szász vagy szerb középiskolában tanult. Mennyi eltérő szokás és erkölcs! Igazi középkor, a hol hiányzik a civilizáció elsimító, szelídítő, összeolvasztó, kibékítő, egyeztető szép szerepe.

Ez ifjak benseje olyan, mint egy elszigetelt külön kis világ, melyet néha még a nemzeti-ségi gyűlölet is elzárkózóbbá tesz. E kis világba nem tudsz behatni, mert senkitől sem kapsz belé utlevelet. Megállítanak a határon. Eltérő szokások és erkölcsök, idegen értelmi, morális és politikai nézetek utadat állják és ha beszélni akarsz, nem hallgatnak rád. Szólj bár szeretettel és nyájasan, engesztelő és gyöngéd hangon, nem értenek meg. Bizalmatlanul tekintenek rád.

(Folytatása következik.)

SZEMLE.

Oroszország és Franciaország szorosabb egyesülésének jeléül tekintik mindenfelé azt a váratlanul érkező hirt, melyet egy távirat hoz, hogy Giers orosz külügyminiszter Párisba érkezett. Ha az orosz külügyminiszter ez utja, — mely alatt Berlint gondosan elkerülte — a politikával semmi összefüggésben sincs, akkor a német császár narvai látogatása után és éppen a rohnstocki találkozás befejezésével — nagy tapintatlanság. Ha pedig Giers ur czárjának egyenes politikai megbízásából jár Párisban, akkor ez az utazás egyenes kihívásnak tekinthető és mintegy helyeslő felelet Ferron francia tábornoknak minapi beszédére, melylyel Jonzacban az orosz „testvér-hadsereget“ felkészöntötte. Még az sem lehet, hogy megvalósul a Figaróban kifejezett amaz óhaj, hogy Carnot elnök kérje ki a czár engedelmét arra, hogy a moszkvai kiállítás megnyitására jelen lehessen, bár föl nem foghatni, hogy a francia államfőnek ez az „engedély-kérése“, miként dagaszthatja „majd örömmel és büszkeséggel minden francia ember“ keblét. Lehetőséges azonban, hogy Giers ur nem fogja bevárni a francia köztársasági elnök ilyenén megalázkodását — ha a szándék csakugyan megvan — és meghívja Carnot urat a kiállítás megnyitására. A mi az imént említett kardsörtet beszédet illeti, az orosz lapok nyilatkozatai erre vonatkozólag még nincsenek előttünk, de ha azok is úgy fognak írni, mint a német nyelvű pétervári újság, akkor Ferron tábornoknak a törleszkedése tisztára kárbaveszett. Az említett lap azt mondja, hogy Ferron tábornok ezáltal, a szokás ellenére, nem a saját francia kardját, hanem az oroszokét csörtette. Mig Gallifet tábornok úgy nyilatkozott, hogy a francia sokkal eszesebb, semhogy a háborút akarja. Ferron tábornok szembeállította a francia néppel az orosz, mely az ő nézete szerint nincs ilyen okos. Ferron ugyanis azt fejtegette, hogy az orosz népnek a maga páratlan hadseregében biztos esz-köze van arra, hogy a koalíciókat megszüntesse, s ha ehhez egy hadjárat nem elég, hát több hadjáratot is fog indítani. „Honnan tudja — kérdi az idézett lap — a francia tábornok olyan jól, hogy az orosz nép akár több hadjáratot is akar indítani egy oly koalíció megszüntetése végett, melynek lényegében az a célja, hogy féken tartsa a francia revanche-szomjat? Mi nem tudjuk, hogy az orosz nép a maga harczkedvét és háborus szándékát mi módon dokumentálta Ferron tábornok előtt; csak azt tudjuk, hogy az orosz nép felsőes hadura teljesen eltérő nézetet és feltétlen békeszeretetet vallott csak nemrég is a Vanovszky hadügyminiszterhez intézett híres leiratban. Azonkívül pedig barátságtalan dolognak tartjuk azt, hogy közvetlenül azután, hogy Gallifet tábornok azt dicserő a francia népben, hogy sokkal okosabb, semhogy a háborút akarná, az orosz népről félre nem érthető módon azt állítsák, hogy nem fog habozni nem csupán egy, de akár több háborút is indítani.“

Háromszékvármegye törvényhatósági közgyűléséből.

Háromszékvármegye törvényhatósága folyó hó 20-án rendkívüli közgyűlést tartott, melyből kivonatossan a következőket közöljük:

Potsa József főispán ő méltósága küldöttség által meghivatván, elnöki székét eljenzések között elfoglalta és megnyitó beszédében bejelentette, hogy megyénkben a vasutépítés kezdetét vette, és ennek költségeire fölveendő kölcsön finanszírozására szükséges meghatalmazás megadása végett kellett ezen rendkívüli közgyűlést összehívni, a mikor még némely sürgős ügyek is a tárgysorozatba fölvetettek és tárgyaltnak.

Olvastattott ő Felségének a Mária Valéria főhercegnő férjhez menetele alkalmából a törvényhatóság üdvözlő feliratára küldött legfelsőbb leirata. Hódoló tisztelettel tudomásul vétetett.

A brassó-háromszéki helyi érdekű vasut segélyezésére fölveendő kölcsön iránt földmívelésügyi miniszter leirata tárgyalatott. A vasuti bizottság és az állandó választmány véleménye meghallgatása után a közgyűlés egyhangulag meghatározta, hogy a vármegye alispánja a törvényhatóság nevében a pesti magyar kereskedelmi banktól vegyen föl 280,000 frt záloglevél kölcsönt, mely 97 $\frac{1}{2}$ % árfolyammal váltandó be, illetve ezen összegben fognak a záloglevelek készpénzzel kifizettetni. A visszafizetés évi 5 $\frac{1}{10}$ % járadékkal 50 éven át történik, azon járadékkal a tőke is törlesztve lesz. A banknak a kölcsön biztosítékául a törvényhatósági közmunka-alap és az évi 2% pótdadó köttetett le.

A vármegye alispánja utasított ezen határozatot 30 napi kihirdetés és jogerőre emelkedés után bel-, pénz- és földmívelésügyi miniszterekhez kormányi jóváhagyásra felterjeszteni és annak ki-nyerése után a küldött kölcsön-kötlevél és szerződés minta szerint a kötelezvényt kiállítani és a kapandó készpénzt a vármegyének e célra rendelkezés alatt álló alapjából az elvállalt 281,800 frt segélyezési összegre kiegészítve, a vasutépítő társaságnak rendelkezése alá adni.

A háromszékvármegyei tanalap tulajdonát képező épületekért az azokat irodai helyiségektől használó pénzügyi és igazságügyminiszterek a bér fizetését megtagadván, a közgyűlés az illető hivatalok kitelepítésének bírói uton való foganatosítását határozta volt meg. A belügyminiszter azon közgyűlési határozatot felülvizsgálván, a vármegye közönségét felhívta, hogy mivel azon épületek hasznosítása iránt vegyes bizottság fog összehívni, annak eredményre jutásáig a szóban forgó határozata végrehajtásától egyelőre álljon el. A közgyűlés az ez iránt felolvasott belügyminiszteri leiratra az alispánt utasította, hogy tegyen felterjesztést azon vegyes bizottság javaslatának törvényhatóságunkkal való közléséért.

Az Olt folyó szabályozása iránt Csikvármegye által tett intézkedések fölől a törvényhatóság egyik közgyűlésén felszólalás tétetett. Mire a vármegye alispánja utasítva lett kérdést tenni; kinek e tárgyban tett feliratára és megkeresvényeire érkezett miniszteri rendelet és alispáni átirat a következőkben olvastattott fel:

Méltóságos br. Apor Gábor urnak
Háromszékvármegye alispánjának

S. Szentgyörgyön.

Folyó évi június hó 13-án 8206. szám alatt kelt jelentése kapcsán értesitem az alispánt urat, hogy arról, miszerint Csikvármegye az Olt folyót megyei költségen szabályozni óhajtaná, tudomásom nincs; tudomásom van azonban arról, hogy a nevezett vármegye területén „Oltvölgyi vízi társulat“ alakult, melynek célja az Olt völgyének vízmentesítése és hasznosítása. Ezen vízi társulat alapszabályait f. é. május 4-én 63,098. sz. a. kelt Csikvármegyéhez intézett leirattal helybenhagytam, s az Olt völgyének szabályozási terve Csikvármegyére vonatkozólag már készen is van, s most még csak azoknak hatósági engedélyezése lesz foganatosítandó.

Mivel pedig a csikvármegyei oltvölgyi vízi társulat alapszabályaiban semmi olyan nem foglaltatik, a mi másokra nézve veszélyt rejtene magában, ennél fogva semmi alapot nem találtam arra nézve, hogy a jelzett társulat alakulása elé akadályokat gördítettem volna.

Egyébként a háromszékvármegyei érdekeltség magának a tervek betekintése útján tudomást sze-

rezhet a kivinni érzelt munkálatokról s a mennyiben azok által reá nézve károk származhatnak, azok engedélyezése ellen a rendes hatóságok előtt felszólamlással élhet.

Budapesten, 1890. évi július hó 9-én.

Bethlen.

(Vége következik.)

A homoród-kőhalmi honvéd-táborból.

Homoród-Kőhalom, 1890. szept. 18.

Kőhalom magyar elnevezését valószínűleg azon sziklacsoporthoz nyerte, mely a város északnyugati sarkánál kiemelkedő halmot burkolja, s a mely sziklacsoporthoz még a középkor elején jeles kis vára épült. A város maga csinos és tiszta. Két keletről nyugotnak félkörben hajló főutcája ékes sorban díszes épületekkel van szegélyezve. Itt már a szász ódonág nem annyira szembeszökő, mint a környezetben lévő falukban. Lakosai szászok, magyarok és oláhok.

A városkára és a vidék hármass völgyére felséges kilátást nyújt a felebebb jelzett sziklavár orma, mely 100 méter magasságban állhat a völgy felett. A vár két külső falát az idő vasfoga már a lörészéig lerágta. A belső, mely bástyaszerűleg köríti a tetőt, még ép és dacol az idők viharával. Kanyargó csiga uton egy-egy vén fa árnyában haladunk és jutunk fel oda. Lépteink zajára a harasztban rejtőző gyík csörömpölve szalad el s a sziklák odülből öreg sasok emelkednek ki. Minden ódonága mellett e vár tere és orma kirándulások gyűlhelyeül szolgál, a mit az ott lévő hosszú asztalok- és lócsákról következtetni lehet. Idegenek által is sűrűn kerestetik fel, a mint azt a vár aljában a bejáratnál alkalmazott kapus és az öreg vendég-könyv tanúsítja.

Kőhalom a kisváros minden előnyével bír; van színháza, vendéglőiből a zenekar nem hiányzik, kaszinója látogatott s így nem csodálhatjuk, ha a művelődés csatornához a vasúthoz közelebb fekvő homoródi katonák irigykedve nézik honvéd ellenfeleik előnyös helyzetét s maguknak némi kilátást szerzendők a nagyvilág állapotára, szabad óráikban Kőhalomra sietnek.

A csata-gyakorlatok alatt is már néhány nap óta mint ellenfelek állanak egymással szemközt. A győzelem dicsősége azonban hol ide, hol oda hajlik s általános diadalt egyik fél sem ülhet.

El van ismerve, hogy a homoródiakhoz beosztott tüzérség ügyesebb és gyorsabb. Rendkívül érdekes látványt nyújt a midőn a vízenyös oldal szántóföldjein 6, 8, sőt 10 lóval is ha a szükség úgy kívánja, rohanvást viszik az Uchatiusokat az uralgó pontra, honnan a völgyben bontakozó ellenfelet többszörös tüzzel üdvözlők, mit azok rémülettel és menykőcsapásként fogadnak. Az ágyuk tüze alatt felvonuló honvédek csata láz ragadja meg. A vezetők erélyes intézkedése hangzik: ez a zászlóalj ide, az meg oda, a mint a helyzet s az ellenfél kivethető mozdulata igényli. A lovasság hirszerző szolgálatot teljesít, a mi kiváló ügyességet és megfigyelő tehetséget igényel.

Ha a helyzet kellőkéig fel van derítve s a csapatok lőtávra közeledtek, kezd-tét veszi a különböző nemű gyalogsági tűz s a fokozatos előnyomulás, a tartalék lassankint elővonatik, ki van jelölve a pont, melyre támadni kell, a mely ha megközelített, kezdetét veszi a szurony-roham. A dobok peregnék, a kürt riadót harsog s a rohanó csapat eget verő „rajta“ kiáltással veti magát az ellenre, a mely kisebbségének érzetében s helyzetének tartahatatlansága következtében is állását odahagyja. Ilyen roham történhetik a tűzvonalt több pontján, s hogy a roham sikerültnek mondható-e, azt a harcot szemlélő a számerőt és mindennemű körülményt latba vető döntő ökök ítélik meg. A rohamot rendesen a kürtjellel adott pihenő szünteti be. A legénység pihen. A tisztek összegyűlnek megbeszélésre. A két fél vezére sorban előterjeszti a feladatot, a mely elébe volt tűzve, előadja a tett intézkedéseket stb., azután a felsőbbek bírálatára jön s a tanúság elvonatik. Még a győző részén is vannak hibák, miket jövőre kerülni kell s a csatát

vesztett fél is részesül némely mozzanatában elismerésre. Általában kisebb hadgyakorlatok, minőnek a homoród-kőholmi is tekinthető, a tisztikar nagy zömeire oktatóbbak a azokból a tanúság könyvebben elvonható, mint a hadtestek gyakorlataiból.

Nem kevésbé érdekes volt a tegnap éjjeli gyakorlat. A köhalmi ezred a város délkeleti oldalán táborozott, feladata lévén saját főcsapatának nyugalmát a Homoród és Ugra felőli oldalról várható ellenséges meglepetésekkel szemben biztosítani. A homoródiaknak ellenben feladata volt az éj csendjében észrevétlen a pihenő táborra tütni. Nem csekély feladat, midőn holdvilág nélküli éjen, hol az ember szomszédját sem képes felismerni, 2000 embert nesztelenül egy örkődő táborra vezetni, melynek hollétét a vett hírekből sejtí s az odavezető dolgokból és jelekből következteti. Komikusan hangzik, de úgy van; nem szabad köhögni, annál kevésbé beszélgetni, plane szivarozni, fegyvert és kardot zörgetni; mind ez jelt adhatna az ellennek közeledtünkéről. Mint a szerelmes, midőn éjjeli kalandra megy, még lélekzetét is visszafojtja. Akként haladt a támadó fél a tolvajharczra. Meg kell vallani, hogy honvédeink e tekintetben kalandra termettek, ily csenddel a szász leányokat anyjuk oldala mellől el lehetne csenni, ha t. i. a circumspectus szász atyfiak ebbeli vonásukat nem ismerve, el nem tették volna láb alól. A rajta ütés tökéletesen sikerült, az ellenfelek nem voltak elég szemesek, mire összeszedhették magukat a három oldalról intézett és egybevágó támadással a tábor-őrsegek szét voltak verve. A csövek torka hatalmason okádta a tüzet, mely a kevésbé világos csilagos éjben hatalmas tüzi játékot képezett. Egyes bekerített csapatok teljesen elfogattak és komoly harcban is számot tevő örömet okoztak. Éjfél tájt következett a felgyújtott lámpák világa mellett visszavonulás, mi alatt megeredt a soká visszafojtott beszéd árja és a dal:

„Nem forog a malom áll a vitorlája,
Barna kis lány mi lesz vacsorára.
Hal-paprikás, mi gondja van rája,
Estére várom a babám vacsorára.

Már mi nálunk az jött be a szokásba,
Nem tánczolniak alacsony csárdába,
Alacsony a csárda mester-gerendája,
Letörött a rózsám gyöngyös bokrétaja.”

s több más népies darabok, melyeknek érzelmdus és ütemes dallamánál kellemesen és andalogva halad az ember.

B—h.

Különfélék.

— A gyakorlatról hazatérő honvédek érkezését mi nálunk rendesen meg szokták ünnepelni. Több ebben a szívéllyesség, mint a fény, egyszerűen, de szeretettel fogadjuk honvédeinket. F. hó 22-én délután 5 órára volt jelezve az érkezés s az a hír a város végére hozta a fél várost. Kivonult a tűzoltó zenekar is, mely a fogadtatáshoz ünnepies szint adott. Vidám zeneszóval, nagy tömeg ember által kísérve vonultak be honvédeink a városba, mely hetekig nélkülözötte a dobpergést s a trombita szót.

— **Mükedvel ői előadás.** A „Kézdivásárhelyi Mükedvelő-Egyesület“ szombaton, e hó 27-én, részben a tokaji tűzkárosultak javára, Tóth Ede örök becsü népszínművét, „A falu rosszá“-t hozza színre a következő szereposztással: Feledí Gáspár Czirmái Arpád, Lajos Bokor György, Boriska Kovács Emma, Bátki Teresi Vass Ferenczné, Gőndör Sándor ifj. Czimbalmos Ferenc, Finum Rózi Jancsó Amál, Csapó Benkő Béla, Csapóné Klünglein Netti, Sulyokné Klünglein Rebi, Tarisznyásné *⁴¹ Csenedbirtos Klünglein Vendelin, Kónya kántor Györfy Lajos, Gonosz Pista S. Tóth Albert, Gonoszné S. Tóth Albertné, Cserebogár Jóska Zsidó Gyula, Czene Bene Albert, Adus Nagy Gyula, A Makk-betes Molnár Albert, Jóska béres Szaniszló Kálmán. Az előadást tánczvizigalomból követi. Ajánljuk városunk műpártoló közönségének e minden tekintetben sikerültnek ígérkező előadást jóakaró pártfogásába.

— **Hymen.** Brassói ifj. Monoki István folyó évi szeptember hó 23-án tartotta esküvőjét Kézdi-

Vásárhelyt Szaecsva Pál segéd rendőr-kapitány kedves és szeretetre méltó leányával Mariskával. Allandó boldogságot és meglegedést kívánunk a megkötött frigyre!

— **Vállalkozóknak** figyelmébe ajánljuk, hogy a brassó-ojtoji állami utvonalon műtárgyak építésére versenytárgyalás lesz szept. 27-én az állami építészeti hivatalnál S.-Szentgyörgyön. Az építésre előirányzott összeg 1748 fnt 18 kr.

— **Halálozás.** Diénes Lajos kézdívasárhelyi közjegyzőt sulyos csapás érte, édes atya ikafalvi Diénes Antal lisznyói ev. ref. lelkész halálával. A boldogultban vármegyénk legidősb és legkitünőbb lelkészét veszítette el. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alólirottak fájdalommal telt szívvel tudatjuk a magunk és számos rokonok nevében, hogy a kifogyhatatlan gondos jó apa, nagyapa, ósapa, ipa és szerető rokon ikafalvi Diénes Antal ur lisznyói ev. ref. pap életének 81-ik, lelkipásztorokodásának 56-ik, özvegyiségének 19 ik évében folyó hó 22-én esteli 8 óraker elhunyt. Szeretett e szőlő-gáját az Ur, és ada nékie hosszú életet, mely tündökölt tudományban és erényben, hív volt a halál-ig Isten országát építésében. Elnémultak Isten beszédét hasogató ajkai, nem szólják többet a buzdítást a jóban, a bátorítást a csüggedésben, a kitartást a nemes küzdelemben. A vigasztalást a fájdalomkban: nem szólnak azok a szerető hangján többé. A bánat miatt megszorodott lelkünk, de vigasztal a hit, hogy az ur megadja hív szolgájának a koronát, melyet ígért az őt szeretőknek; a tudat, hogy hosszas, fáradhatlan munkásságának, szeretetének emléke örökké élni fog a jók szívében. Hült tetemei folyó hó 25-én d. u. 1 óraker fognak az ev. ref. szertartás szerint, a 18 év előtt eltemetett kedves neje mellé elhelyeztetni, a lisznyói ev. ref. sírkertbe. Legyen álma csendes, emléke áldott! Lisznyó, 1890. szeptember hó 22-én. Diénes Kata öz. Kése Pálné, Diénes Lajos kir. közjegyző és neje Martonfalvi Kovács Teréz, Diénes Póli férjezett Bedő Gáborné, mint gyermekei. Kése Vilma Havadtói Gerőné, Kése Lajos állatorvos, Diénes Ödön, Diénes Jenő, Diénes Matild, Diénes Kálmán, Diénes Dezső, Diénes Lajos, Diénes Teréz, Diénes Ilona, Bedő Irma, Bedő Andor, mint unokái. Havadtói Gerő körösi ev. ref. pap, Bedő Gábor, mint vejei és Havadtói Erzsike, Havadtói Margit, mint ösünokái.

— **Székely telep Zernyesten.** A napokban a cellulose-gyár igazgatósága Budapesten igen élénk és eredményeiben nagyon fontos gyűlést tartott. Ezen ülésen mutatta be ugyanis Maurer Viktor igazgató tervezetét Zernyesten egy székely telep létesítése tárgyában, azon alaplól indulva ki, hogy ha a cellulose-gyár néhány százra menő munkárait csupán Csik- és Háromszékről fogja felvenni s azoknak oly kedvezményeket nyújt magas munkabér, munkástelep építése és egy mintaszerű magyar iskola felállítását által, melyek mellett azok állandó letelepedése lehetséges, az ipari szempontból annyira fontos gyár emeltuló románok lakta községben a magyar állameszme és a munkás székely nép érdekében is megbecsülhetlen misziót teljesít. Ezen tervezet beható eszmecseré után elfogadtatott s mielőbbi létesülésének egyedüli akadályát csak az lehetne, ha az érdemes tervező és igazgató Maurer Viktor egészségi okokból benyújtott lemondásához ragaszkodnék. Bármint dőljön is el a személyi kérdés, a gyár igazgatósága a már megkezdett és helyes utakon remélhetőleg megvalósítja ez üdvös eszmét.

— **A gyergyószentmiklósi szegény tanulókat segélyező egyesület** szokásos társas-estélyeit folyó hó 27-én a Laurency-féle nagyteremben fogja megkezdni 20 krajczár belépti díj mellett. Ez estély rendezői Lázár Zakariásné, Merza Kristófné urnők és Orel Dezső ur. Az estélyen táncmulatság is lesz. Mint jótékonycélú mulatságot ajánljuk a közönség figyelmébe.

— **Halálozás.** Gyergyó-Szentmiklós egyik legidősebb polgára id. Avéd János 91 éves korában folyó hó 21-én elhunyt. Nemrég még felett járt s korára nézve elég jól bírta magát. Halálát végelgyengülés okozta. Temetése folyó hó 23-án délelőtt 10 óraker volt nagy közönség részvételével.

— **A kinek nem kell 50000 fnt.** Kolozsváron pin-czernő Kis Vilma, ki gazdag alföldi parasztszülők gyermeke. Most meghalt egyik gazdag rokona és 50000 frtnyi vagyont hagyott reá. Anyja, ki értesült arról, hogy leánya Kolozsvárt tartózkodik, hívta haza, de a leány nem akart menni, úgy, hogy most a rendőrség utján kényszeritni akarják szü-

lei arra, hogy menjen haza és üljön bele a gazdag örökségbe.

— **A horgosi kut titka.** Horgoson szept. 18-án egy szép fiatal leány titokteljes halála keltett izgalmat. A község egyik legszebb leánya, Guthi Etel, 4—5 nap előtt nyomtalanul eltűnt. Kutatták a községben és a határon, de hiába, míg végre a véletlen rávezette a házbelleket a leány holttestére. Ott volt a majorsági kutban. Dr. Beck horgosi kerületi orvos koustatálta, hogy a leány erőszakos halál áldozata lehetett, mert fején mély seb van, valószínűnek látszik, hogy a sebet fokossal elejtették s az életveszélyes sebtől eszméletlen leányt ezután dobták a kutba. A hullát beszállították a szegedi közkórházba.

— **Fegyveres rablók.** Mostanában nagyon sűrűn fordulnak elő Aradmegyében a lopások, rablások. A műveletlen oláhság mind gyakrabban zavarja a közbiztonságot. Ilyen rabló garázdálkodás történt Csermőn is a minap, Horváth Lászlónét fölfegyverzett haramiák támadták meg késő este a falu szélén álló házában. A gonosztevők rárohantak az agg nőre és meg akarták gyilkolni, de a nő kikönyörgte életét a rablókól. A gazfikok azután, felkutatták a házat és minden pénzt elvittek. Horváthné felismert a rablók közül kettőt: Vlad Flore és Fita Tögyer csermői lakókat. A csendőrség ezeket el is fogta, sőt a harmadikat is sikerült kézre kerítenie Sopa György személyében. A rablókat átadták a bíróságnak.

— **A patak titka.** Maros-Vásárhelyt rejtélyes gyilkosság tartja néhány nap óta izgatottságban. Egy öreg iparost, id. Nagy György timárt gyilkoltak meg ismeretlen tettesek s beledobták egy patakba, hol e 13-án találták meg, rettenetesen eléktelenítve. Az öreg ember szenvedélyes halász volt s e hó 11-én este 6 óra után elment halászni. Családjának azt mondotta, hogy 9 óra felé haza megy vacsorázni, de hiába várták. Keresték egész éjszaka, keresték másnap is, de eredménytelenül. Harmadnapra végre a véletlen segített. Hidvég községnek ugyanis e napon elfogták az ottani patak vizét s megtalálták medrében az öreg holttestét. Fején öt fejszececpástól eredő seb tátongott, testén pedig két vasvillaszurást találtak. A csendőrség nagyban nyomozza a gyilkosokat.

— **Megrendítő haláleset.** Ehó 19-én Schmidt Károly huszti közbeszülésben álló gyógyszerész nejének temetésére nagy gyászoló közönség gyűlt össze. A temetési szertartást Nagy Frigyes huszti ref. lelkész végezte. A különben életerős, 42 éves lelkész alig kezdte el a gyászbeszédet, ingadozni kezdett s a hirtelen jött szívészélhűdés alig néhány percz alatt, daczára a temetésen jelen volt három orvos segélyének, kioltotta életét. A különben is meghatott nagy gyászközönséget e hirtelen haláleset egészen megrendítette. A temetési szertartást a jelen volt Györfy ugoosavármegyei ref. lelkész fejezte be. Az elhalt pap özvegy volt s három kiskoru árva hagyott hátra.

— **Lekvárba fult.** Máramarosmegyében Taraczköz községben nagy mennyiségben vásárolják össze idegen üzerek a szilvatermést és nagy bádög-üstökben azonnal meg is főzik lekvárnak. Az üstben forrongó szilvaanyagot egykedvűen lapátolta egy bedsületes máramarosi orosz ember, de egyszerre megbotlott és fejfel a lekvárba esett. Szabadulni óhajtván lélekzetet is vett, a mire a főtt anyag tüdejébe és légzőszerveibe ment. Hamarosan kiragadták ugyan borzasztó helyzetéből, de eléktelenedve, iszonyu kínok között vergődött. Élete nem menthető meg.

— **Egy hosszukás,** paszuly alaku arany ing-gomb Kézdi-Vásárhelyt elveszett. A beadsületes megtaláló illó jutalomban részesül.

Piaczi árak

Kézdi-Vásárhelyt, szeptember 18-án.

Buza (tisztá)	hektóliterenkin	5 fnt 40 kr
„ (elegy)	„	— fnt — kr
Rozs (tisztá)	„	3 fnt 50 kr
Rozs (elegy)	hektóliterenkin	— fnt — kr
Arpa (tisztá)	„	3 fnt 20 kr
Arpa (elegy)	„	— fnt — kr
Zab	„	2 fnt 30 kr
Törökbuza	„	4 fnt 40 kr
Kása (köles)	„	8 fnt — kr
„ (árpa)	„	24 fnt — kr

